

На часі

Для майбутнього врожаю

Завершено сівбу озимих зернових культур. Осіння посівна пройшла в оптимальні терміни, за сприятливих погодних умов.

Щоб провести посівну швидко, працювали і вдень, і вночі. Адаптивна техніка дозволяє успішно проводити необхідні роботи і за відсутності денного світла.

Готуючись до сівби пшениці озимої, ми проаналізували результати, отримані на дослідних ділянках, де було розміщено майже два десятки сортів вітчизняної й зарубіжної селекції. У наших умовах вітчизняні сорти продемонстрували більшу стійкість до патогенів і стресових факторів. Тому саме їм ми віддали перевагу цього року. Це – Відрада, Щедра нива й Чародійка Білоцерківської дослідно-селекційної станції та Сагайдак і Полтавчанка селекційного центру Полтавської державної аграрної академії. Частину з них ми висівали й раніше. Зокрема, вже не перший рік ми вирощуємо сорт Відрада, який незмінно показує високу врожайність і якість зерна.

Посіяли ми й озиме жито, також віддавши перевагу гібридам і сортам вітчизняної селекції. Для силосування призначені гібриди F1 Юпітер і Сатурн, а на зерно – сорти Хамарка та Стоір. Всі вони виведені в Інституті рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН. На наших полях вони вперше. Зважаючи на те, що вітчизняні селекціонери працюють, враховуючи українські умови, особливості різних регіонів нашої країни, сподіваємося отримати від їхніх сортів хороший врожай.

Крім зернових, вперше цієї осені плануємо посіяти озимий горох. Всі звикли, що горох сіють переважно навесні. Але останнім часом у всьому світі все популярнішою стає озима форма цієї культури. Її площі щороку збільшуються, науковці працюють над новими сортами. Одна з переваг такого гороху – саме те, що його можна посіяти в жовтні, заощадивши час і матеріально-технічні ресурси під час дуже напруженої весняної посівної. Насіння озимого гороху до морозів встигає проклунутися і зимувє, маючи невеличкий проросток. Навесні, з настанням теплої погоди, він одразу ж піде в ріст – ще до того, як ярий горох почнуть сіяти. Отже, зможе краще використати вологу, і тепло. Також ми звернули увагу на українську селекцію й придбали насіння сорту Мороз Одеського інституту охорони ґрунтів.

Щоб осіння посівна пройшла успішно, добре попрацювали механізатори Іван Гетало, Василь Нечитайло, Сергій Аглотков, Володимир Шеремет, Василь Затона, Юрій Сиволага, Сергій Галь, Сергій Кіблецький, водії Віктор Донець, Василь Гарячун. Смачно годували працівників у полі колективи їдальень – Михайликівської (завідуюча Наталія Зливко) і Ставківської (завідуюча Олена Мандрика).

Триває і збирання врожаю: цими днями ми приступили до збирання соняшнику. Тепер очікуємо його досихання, адже в органічному землеробстві ми не можемо застосовувати речовин, що прискорюють природні процеси. Своєї черги чекає кукурудза на зерно. Цього року ми отримали хороший врожай зеленої маси цієї культури, заклавши достатньо силосу на всіх тваринницьких фермах. Обґрунтовано сподіваємося й на вагомий врожай зерна.

Сергій Козін, головний агроном

Добрі новини

Свіже, локальне, безпечне – у новому магазині

Фото Галини Козельської

6 жовтня у Полтаві відкрився другий фірмовий магазин «Агроєкологія». Він отримав назву «Fresh&Local», яка красномовно свідчить про те, що покупці завжди зможуть придбати тут свіжі продукти місцевого виробництва.

Затишна простора торгова зала нового магазину на вул. Європейській, 66 у день відкриття ледве вмістила всіх, хто бажав стати одним із перших покупців. Це й зрозуміло, адже у Полтаві з'явився заклад зовсім нового типу. Хоча він продовжує традиції, які вже склалися в магазині «М'ясо Молоко», відразу помітно, що концепція отримала розвиток. Тут – і розширений асортимент, і більша площа, і продукція партнерів. Та основа залишається незмінною: дати споживачам смачні й корисні продукти.

– Ми підготували ще більший асортимент локальних якісних, а головне – безпечних продуктів, – наголошує генеральний директор ПП «Агроєкологія» Гліб Лук'яненко. – Акцент зробили на продуктах переробки з нашої власної сировини під наглядом наших спеціалістів.

Всі, хто прийшов на відкриття, мали можливість поспілкуватися з керівництвом і фахівцями «Агроєкологія», поставити питання й отримати відповіді про будь-які продукти, дізнатися, як вони вироблені, чим відрізняються від інших. Так, продукцію рослинництва представляв головний агроном підприємства Сергій Козін.

– Господарство сорок років не використовувало агрохімікатів, – розповів він. – За цей час тут утворилася власна екосистема – збалансована і здатна сама себе підтримувати. Ця система спрямована на виробництво якісної продукції.

З тими, кого більше цікавить молоко й м'ясо, спілкувався головний зоотехнік підприємства Дмитро Самсоненко.

– Те, що вирощене на органічних полях, трансформувало тваринництво, – зазначив він. – Якщо є якісні корми – є і якісні молоко та м'ясо. Високої якості продукції ми досягаємо дбайливим доглядом, створенням комфортних умов для тварин.

Про кожну позицію представленого товару розповів головний менеджер магазину Сергій Швидкий: – У нас споживачі можуть придбати молоко дійсно свіже, яке не піддавалося тепловій обробці, а в охолодженому вигляді привезене просто з ферми «Агроєкологія» відразу ж після доїння. На всьому шляху до споживача воно не контактує з руками людей, повітрям. У магазині його розливають у пляшки з молокомаму у присутності покупця.

Те саме стосується яловичини, свинини, баранини, птиці. М'ясо в продажу – виключно свіже, охолоджене й акуратно розроблене. З цієї високоякісної сировини вироблені ковбаси, які тут на будь-який смак: копчені, варено-копчені, «домашні». Є фарш, сало, м'ясні напівфабрикати. Забій худоби і приготування м'ясопродуктів відбувається у цехах підприємств-партнерів у присутності працівників магазину.

Багато людей в Україні та за її межами впізнають «Агроєкологію» за її продукцією рослинництва. На полицях магазину «Fresh&Local» вона представлена лінійками круп та борошна, нутом, насінням льону – коричневого й золотистого, зерном для пророщування, соняшниковою і лляною олією. А ще поля господарства забезпечили чистим нектаром бджіл:

мед з пасіки, яка стояла серед квітучого еспарцету, соняшника й гречки, теж можна купити в торговельному закладі.

Вперше у продажу з'явилися овочі й фрукти. Споживачі давно про них мріяли. Але знайти їх виявилось нелегко. Адаптивна «Агроєкологія» не спеціалізується на плодоовочівництві, а серед фермерів дуже мало таких, які вирощують садовину й городину без застосування хімікатів. До того ж, тендітний товар краще не перевозити на далекі відстані. На щастя, останнім часом у Полтавській області вже з'явилися фермери, які виробляють екологічно безпечну продукцію. Тож відтепер у магазині можна придбати овочі й фрукти, щойно привезені з полів та садів місцевих виробників. Тут є яблука, груші, болгарський перець, капуста, часник тощо.

Полтавцям уже полюбилися хліб, випечений з борошна «Агроєкологія» без дріжджів і штучних добавок. Багато хто приїжджає за ним у магазин «М'ясо Молоко» з іншого краю міста. Тепер його можна купити і у «Fresh&Local». Під час відкриття покупцям про нього розповідала Дар'я Пименова – виробник цієї смакоти. Вона зазначила, що загалом на її виробництві можуть випікати вже 14 сортів хліба з органічного борошна, з яких у перший день роботи магазину було представлено дев'ять.

Вперше з'явилися у продажу і приємні смачні дрібнички для чаювання. Це – варення кількох видів, вироблене одним із сертифікованих селянських господарств Полтавщини з власних ягід і фруктів. Є й органічні чаї на основі кіпрею з додаванням інших трав та натуральних фруктів. Також представлені тут органічні соки. Зараз це – кілька видів безрозового соку з вмістом яблучного соку та настою каркаде.

До речі, чаї і соки – це єдині товари, які приїхали з сусідніх областей, адже на Полтавщині такої органічної продукції не виробляють, а порадувати покупців хочеться. Та, зважаючи на те, що все інше – місцевого виробництва, є привід пишатися Полтавщиною, яка виправдовує свою славу однієї з найчистіших областей України, і де зараз уже можна повністю скласти своє меню з екологічно безпечних продуктів, тут такі й вироблені. І, звісно, подякувати команді «Агроєкологія» й магазину за те, що провели дуже велику роботу, зібравши ці продукти в одному торговельному залі.

Цього дня можна було не лише роздивитися і купити продукти, а ще й покуштувати їх. Тому всі, хто

прийшов на відкриття, із задоволенням дегустували, вибирали продукцію до смаку, а потім прямували за нею до полиць і прилавків. Серед покупців було чимало й таких, які вже давно вподобали продукцію «Агроєкологія» й не потребували додаткових аргументів на її користь, адже вже зробили свій усвідомлений вибір, яким задоволені.

– Наші пращури жили, споживаючи натуральну продукцію, без усякої хімії, – говорить член Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» Валентин Шаповал. – І ми зараз повертаємося до цього – органічної продукції. Герой України Семен Свиридонович Антоненко сорок років тому відмовився від хімікатів. І тепер в його господарстві на здоровій землі вирощують здорову продукцію. Як лікар, можу стверджувати, що вона – суперпрофілактична. А ще – дієтична. Саме з таких продуктів можна сформувати дієту для тих, хто цього потребує. Адаптивна яка може бути дієта із забруднених продуктів? Ми давно знайомі з Семеном Свиридоновичем, і моя родина вже повністю перейшла на харчування продуктами «Агроєкологія».

Є справи, друзі, є робота,
І є повага від людей,
І серце, що завжди в роботі,
І завжди тисячі ідей.

Цими віршованими рядками про С. С. Антоненка доповнило розповідь колеги член ГС «Полтавське товариство сільського господарства» Василь Кібальник і продовжує:

– Я теж давній прихильник продукції «Агроєкологія». Раніше замовляв її через Інтернет. Але це не зовсім зручно, адже треба оплачувати доставку, їхати на «Нову пошту», щоб отримати замовлення. До того ж, доводилося відразу купувати багато продуктів, наприклад, на цілий місяць, тому що не будеш же випускати кожного разу один-два кілограми круп. Тепер, коли є магазини, стало набагато зручніше, можна не запасатися продуктами, а купувати їх, коли це потрібно. Тобто – завжди мати все свіже, смачне, корисне.

...Новий магазин запрацював. Його команда і виробники упевнені, що екологічно безпечні продукти ставитимуть дедалі популярнішими серед полтавців. А «Fresh&Local» буде місцем, де вони завжди знайдуть все, потрібне для повноцінного харчування.

Галина Озерська

Працювати заради людей і держави

21 вересня в офісі Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства» відбулося засідання круглого столу, учасники якого обговорили результати роботи організації за три роки, низку актуальних тем сьогодення і плани на майбутнє.

Спілка, відновлена три роки тому постійно веде активну роботу, спрямовану на поширення знань про органічне виробництво, продукцію цієї галузі, збереження й підвищення родючості ґрунту, популяризацію здорового способу життя. На тому, наскільки це важливо для сьогодення й майбутнього нашої країни, у своєму привітанні, надісланому учасникам засідання, наголосив президент спілки, Герой України С.С. Антоненко.

Заступник голови Громадської спілки з наукової роботи, професор ПДАА Микола Опара розповів присутнім про заходи, організаторами і учасниками яких були президія і члени спілки: проведення науково-практичної конференції, присвяченої В.В. Докучаєву, ряду круглих столів з актуальних питань сьогодення – можливості запровадження в Україні ринку землі; збереження ґрунтів; виробництва якісного молока; стан бджільництва Полтавщини тощо. Учасники засідань ділилися досвідом подолання проблем, виробляли рекомендації, підписували меморандуми, складали листи й пропозиції до органів влади.

Розгорнуто широку інформаційну кампанію з питань збереження й примноження родючості ґрунту, накопичення вологи, охорони довкілля, збереження українських сіл, важливості органічного землеробства, виробництва екологічно безпечної продукції та здорового харчування тощо. Під егідою Товариства й за авторства його членів на ці теми вийшло понад півтори сотні статей, надруковано кілька книг.

Кожне з підприємств і організацій-засновників Громадської спілки (ПП «Агроекологія», ТОВ «Астарта-Київ», ТОВ «Агрофірма ім. Довженка», ПП «Білоцерківська агропромислова група», ФГ «Еко-Маяк», Полтавська державна аграрна академія) робить власні практичні кроки у напрямку реалізації цілей Товариства. Це й безпосередньо виробництво органічної продукції та її переробка, проведення семінарів для фермерів, Днів поля, влаштування дослідних ділянок, організація виробничої практики студентів у ПП «Агроекологія», переведення земель з інтенсивного землеробства на органічне і початок сертифікації у ФГ «Еко-Маяк» та одному з підприємств ТОВ «Астарта-Київ», наукові дослідження й навчання студентів ПДАА в органічному напрямку тощо.

Учасники засідання не обмежились розмовою про зроблене Громадською спілкою, а провели змістовне обговорення питань, які потребують вирішення на рівні окремих господарств і в усій країні загалом. Голова ФГ «Еко-Маяк», Герой України Тетяна Корост розповіла про діяльність свого підприємства у напрямку виробництва екологічно безпечної продукції рослинництва. Утім, навіть маючи величезний господарський і керівний досвід, Тетяна Михайлівна стикається з проблемами, які важко вирішити на місцевому рівні. Зокрема, це стосується виділення посеред органічних масивів окремих паїв, власники яких господарюють із застосуванням агрохімікатів і тим самим обмежують можливості вирощування органічної продукції на всьому полі.

Торкнулася Т.М. Корост і питання виробництва в цілому в країні якісного зерна, хліба, м'ясних і молочних продуктів. За її словами, зараз у магазинах практично неможливо купити продукти, зроблені з молока, без сторонніх добавок. На її думку, причин тут дві: за нинішньої економічної ситуації бізнесу не вигідно випускати натуральний високоякісний продукт, тому що він виходить дуже дорогий, крім того – натуральні молочні продукти мають малий термін реалізації, що також робить виробництво ризикованим. Утім, люди все одно

Учасники засідання круглого столу, присвяченого річниці діяльності ГС «Полтавське товариство сільського господарства»

купають продукцію низької якості, отже, бізнес не зацікавлений у її поліпшенні.

– Потрібно впливати на свідомість споживачів, – впевнена Тетяна Корост. – Люди повинні розуміти, які продукти корисні. Та, на жаль, зараз у багатьох дуже низький рівень життя, тому важко їх переконати у тому, що треба харчуватися якісним. Адже споживач вибирає, насамперед, те, що дешевше.

Та, попри це, членам Спілки треба продовжувати просвітницьку діяльність і самим робити все для виробництва якісної продукції.

– Кожен має власним прикладом розвивати цю тему, – говорить Тетяна Михайлівна. – Сільське господарство має годувати людей тим, що дає свята земля, а не тим, що приносить великі прибутки. Сподіваюсь, ми прийдемо до того, що наша держава буде розвивати органічну галузь, підтримувати її.

Проблему дитячого харчування підняв голова Полтавської асоціації фермерів та приватних землевласників Василь Бурлака. Він запевнив, що фермери готові забезпечувати школи й дитячі садочки якісними продуктами. Зрештою, свого часу так і було: господарство, на території якого були дитячі заклади, постачало в них свою продукцію. Нині це можливо лише через тендерну процедуру. Проте, ні для кого не секрет, що тендери з року в рік вигрвають одні й ті ж самі постачальники, які не мають власного виробництва і зацікавлені в тому, щоб знайти дешеву продукцію, не зважаючи на її якість.

Голова вченої ради Полтавського товариства сільського господарства, професор, завідувач кафедри ПДАА Віктор Писаренко розповів, що в Китаї вважають, що всі чорноземи мають бути під органічним землеробством. Тож було б чудово, якби таке рішення прийняли і в нашій країні, а також розробили державну програму розвитку органічної галузі. Він проінформував присутніх, що в Полтавській державній аграрній академії студенти вже вивчають органічне землеробство, тоді як у Міносвіті лише почали розробляти аналогічний курс.

Доктор економічних наук, завідувач кафедри Полтавського національного технічного університету Григорій Шарий зауважив, що Полтавська область – найбагатша з усіх регіонів України на чорноземі: тут їх понад півтора мільйони гектарів. Але, навіть маючи таке багатство, можна отримувати малі врожаї низької якості. Для успішної роботи необхідно дотримуватися всіх необхідних складових – застосовувати сівозміни, вносити органічні добрива, вирощувати рослини найкращих сортів тощо. А для цього виробництво має тісно співпрацювати з наукою. Г.І. Шарий нагадав, що й члени попередника нинішньої Спілки – Полтавського

сільськогосподарського товариства, створеного на Полтавщині ще 153 роки тому, – впроваджували передові на той час досягнення аграрної науки в своїх господарствах і поширювали їх по всій губернії. І сучасне Товариство має продовжувати чудову цю традицію.

Григорій Шарий тривалий час очолював обласне управління земельних ресурсів, тож добре знає проблеми, які стосуються землі. Він проінформував, що вже майже два роки ніхто не збирає інформацію про стан ґрунтів, про те, що на них вирощують, які препарати вносять. Частина землі перебуває в тіньовому обробітку, фермери розорюють пасовища й сінокоси – і це лише частина проблем. Тож, на його думку, треба наводити порядок у нашому спільному домі, і починати це на обласному рівні, не чекаючи рішень від Верховної Ради. Наприклад, можна було б розробити обласну програму розвитку органічного землеробства.

Григорій Шарий вніс пропозицію про створення в складі Громадської спілки кількох секцій, які працювали б за різними напрямками. Це дозволило б більше зосередитися на певних проектах.

Учасники круглого столу озвучили не лише проблеми, а й повідомили чимало позитивних новин. Так, Микола Опара розповів, що факультет технологій та переробки ПДАА звернувся до керівництва Громадської спілки з проханням прийняти його до Полтавського товариства сільського господарства як колективного члена. А голова ГО «Центр природного землеробства» Сергій Пономаренко зазначив, що на Полтавщині, очолювана ним організація, об'єднує близько семи тисяч людей. Це – городники, садівники, які на власних ділянках, переважно – присадибних, застосовують методи біологічного землеробства, вирощуючи для своїх родин екологічно безпечні овочі й фрукти. Вони не сертифікують свою землю чи продукцію, проте працюють на совість і, якщо порохувати кількість людей у їхніх родин, загалом забезпечують якісним харчуванням до 20–30 тисяч осіб.

Присутнім приємно було дізнатися, що до Спілки вступають не лише досвідчені аграрії, але й молодь. Так, про свій досвід вирощування органічної продукції й прагнення розвивати цей напрям розповів студент 4-го курсу ПДАА Ігор Поляков. А ректор цього вишу Валентина Аранчій зауважила, що академія спрямована на те, щоб сприяти формуванню у студентів саме такого мислення.

– Приємно, що за цим круглим столом зібрались різні люди – від Героїв України до студентів, – сказала вона. – Питання про те, що Полтавщині потрібен вищий аграр-

ний навчальний заклад, ще півтора століття тому ставило перше сільськогосподарське товариство. І ось, наша академія незабаром відзначатиме своє сторіччя. І в цьому залі переважно наші випускники. Ми маємо великий досвід і виконуємо наукову, освітню місію – навчаємо студентів, зокрема, й органічному виробництву.

Доцент кафедри ПДАА Віктор Самородов поділився своїми враженнями від відвідування кількох органічних підприємств області, здійснених в рамках проекту «Органічна Полтавщина», який реалізується за ініціативи секретаря Спілки Антоніни Антоненко.

– Впроваджуючи органічне виробництво, аграрії, які наважуються на цю справу, переконані, що, йдучи шляхом Семена Свиридоновича Антонця, у них все вийде.

В.М. Самородов запропонував наприкінці року провести урочистий захід, присвячений 40-річчю застосування органічних технологій у ПП «Агроекологія». На його переконання, це – подія світового масштабу, адже С.С. Антоненко став прикладом органічного господарювання для тисяч людей в нашій країні та за її межами.

Підсумовуючи почуте, Директор Департаменту агропромислового розвитку Полтавської ОДА Сергій Фролов відмітив, що доповідачі зробили дуже багато слушних пропозицій, тож тепер над ними треба працювати й працювати.

– Вирішення багатьох питань залежить від державної політики, – зазначив очільник департаменту. – Але багато чого ми можемо зробити тут, в області. Так, в обласній програмі розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини передбачена компенсація вартості органічних продуктів, поставлених дитячим та іншим соціальним закладам. І якщо раніше це було 20%, то тепер компенсацію збільшили до 40%. Також є можливість від імені Громадської спілки, разом з Держспоживстандартом, проводити рейди щодо якості продуктів у дитсадках. Можна взяти їх зразки, зробити аналізи і дізнатися, чим же годують дітей, оприлюднити результати. Чим гучнішим буде наш голос, тим швидше його почують.

Завершуючи засідання, його учасники намітили плани подальшої діяльності ГС «Полтавське товариство сільського господарства» і запевнили, що кожен продовжатиме працювати заради спільної мети – збереження родючої української землі та здоров'я людей нашої держави.

*Родіон Морозов,
спеціаліст з питань
організаційно-аналітичного
забезпечення ГС «Полтавське
товариство сільського господарства»*

Григорій Чикриж: «Продукція звичайна і органічна – це як бройлер і домашня курка»

Ми продовжуємо публікувати матеріали про органічних виробників області у рамках проекту «Органічна Полтавщина». Герой сьогоднішньої статті – керівник СФГ «Околиця» та ПСП «Агрофірма Україна – Говтва» Григорій Чикриж.

Від Полтави до с. Говтва, що в Козельщинському районі, – якась година їзди не найгіршими дорогами. Та, коли потрапляєш сюди, здається, що переносишся в іншу епоху, – таку, де нема промисловості, повітря чисте, на луках бувають квіти й пощипують зелену траву корови, ставки, що трапляються обабіч шляху, повні риби, і навіть автозаправні станції виглядають так, ніби застигли десь у минулому столітті. Посиллю враження округла гора, що височіє над селом. Колись тут було древнє місто Говтва, яке кілька сторіч обороняло місцеві краї від різних загарбників. Раз на рік сюди з'їжджаються на своє свято нинішні козаки і охочі до історичних реконструкцій глядачі. Та свято закінчується – і сучасна Говтва знов занурюється у тишу...

Утім, ознаки XXI століття не помітні лише на перший погляд. Якщо придивитися, за лісосмугами можна побачити і безкраї поля кукурудзи й сої, і спорожні села, і розвалені хати, а подекуди – контрастом – і дорогі іномарки на сільських дорогах. Звісно ж, як і скрізь в Україні, власники й орендарі землі в Козельщинському районі працюють за інтенсивними технологіями, вирощуючи найприбутковіші культури та застосовуючи для цього хімічні засоби захисту рослин і мінеральні добрива. Але не всі. Екологічною оазою навколо Говтви розкинулися поля, на яких господарює Григорій Іванович Чикриж. Уже понад два десятиліття, з 1996 року, він не застосовує на них пестицидів і мінеральних добрив, а три роки тому отримав органічний сертифікат.

Біографія Григорія Івановича – типова для багатьох людей, які народилися в 1950–1960-х роках: закінчив сільськогосподарський технікум і Полтавський сільськогосподарський інститут (нині – Полтавська державна аграрна академія), отримавши спеціальності агронома й плодоовочівника, працював на виробництві – агрономом, заступником голови колгоспу, був головою сільської ради. Коли місцевий колгосп після реорганізації перетворився на спілку селян «Вітчизна», люди довірили йому керівництво цим господарством, отже, став головою спілки. Було це 1995 року.

– Коли колгосп розпадався, утворилися мільйонні борги, – згадує Григорій Чикриж. – Після реорганізації, у перший рік існування спілки, посадили цукрові буряки, купили й внесли гербіциди, добрива. Але насіння виявилось поганим і не зійшло. Це могло закінчитися повним розвалом господарства, але вдалося вистояти. Ми брали насіння через цукрозавод і змогли через суд довести, що воно було неякісне. Тоді вирішили, що більше не будемо ні з ким зв'язуватися і працюватимемо без «хімії».

Власне, рішення відмовитися від агрохімікатів тоді прийняли насамперед тому, що на них не вистачало грошей. Та досвід за свідчив, що такий метод господарювання навіть кращий. Хоча, звісно, були труднощі, але навчилися їх долати. Так, бур'яни знищують механічними методами. Наприклад, при вирощуванні проса навесні бур'яни провокують дискуванням, проводять 2–3 культивачі до посіву, післясходове борошення, 2–3 прополювання, підгортання.

Тривалий час вносили органічні добрива, які постачала ферма, – утримували велику рогату худобу, свиней. На жаль, 2005 року від тваринництва відмовилися, тому що було воно збитковим, на нього не вистачало сил і ресурсів. Але в землі не забирають все до краплини: рослинні рештки,

Григорій Чикриж

солома – все це приробляють у ґрунт. Тут категорично не спалюють нічого, що залишається після збору врожаю. Дають землі й відпочити під чистим паром, проводячи з травня по вересень кілька обробітків. Хоча для обробітку використовують переважно дискові борони й культиватори, застосовують і оранку.

Зараз два господарства, які з'явилися на базі СС «Вітчизна», – СФГ «Околиця» та ПСП «Агрофірма Україна – Говтва», господарюють на 550 га землі. ґрунти тут – переважно піщані, що утворилися в заплаві річок Псьол і Говтва. На них добре почуваються чотири основні культури, які тут вирощують, – пшениця озима, просо, жито й соняшник. Наступного року планують посіяти ще й горох, як для виробництва товарної продукції, так і для збагачення ґрунту азотом.

Зважаючи на великий стаж екологічно чистого господарювання, про органічну сертифікацію керівник замислювався вже давно. Ще 2008 року познайомився з головою правління Федерації органічного руху України Євгеном Миловановим. Тоді в Україні вже існував сертифікаційний орган, тож почали готуватися до сертифікації. Проте, того року країна занурилася в чергову економічну кризу, тому від бажання отримати офіційний органічний статус тимчасово відмовилися. Повернулися до цього питання пізніше, і три роки тому компанія «Органік Стандарт» видала органічний сертифікат. До речі, Григорій Чикриж – один із тих виробників, які скористалися обласною Програмою розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини, яка передбачає компенсацію витрат на таку сертифікацію.

Офіційне визнання як органічного виробника відразу ж дало економічні переваги і потужний поштовх розвитку підприємства.

– Органічна продукція коштує дорожче, ніж звичайна, – пояснює Григорій Чикриж. – Тому ми змогли купити новий комбайн, чотири трактори і вийти на новий рівень виробництва.

Але ж техніка – це ще не все. Тож керівник продовжує навчатися, переймати досвід інших підприємств. Так, на початку серпня нинішнього року побував у Центрі органічного землеробства ПП «Агроекологія» на семінарі «Технологія вирощування високоолеїнового соняшника в органічній системі землеробства». Семінар проходив за ініціативи ТОВ «Укролія», яке пропонує фермерам вигідні умови співробітництва з вирощування цієї культури. В «Агроекології» побачив чимало такого, що викликало інтерес, захоплення, подекуди – й здивування. Наприклад, запам'яталися практичні заняття на полі кукурудзи, посіяної після соняшника. Григорій Чикриж землю після соняшника залишає під паром. А в «Агроекології» замість пару дивувала потужною зеленою масою кукурудза. Тому було цікаво дізнатися, за допомогою яких саме прийомів був досягнутий такий результат. Зацікавив і досвід застосування сидеральних культур, адже в себе їх поки що не вирощує. Узагалі вважає, що таке навчання на базі найвідомішого органічного підприємства – дуже корисне, дає можливість уникнути багатьох помилок, які бувають, коли опануєш якусь технологію самотужки. Щодо високоолеїнового соняшника, Григорій Іванович, дізнавшись про його особливості, хоче наступного року посіяти цю культуру

в себе. Адже її насіння коштує дорожче навіть за звичайний органічний соняшник. А це – можливість отримати більше прибутку, продовжити підвищувати рівень виробництва, технічного оснащення.

– Але органічне виробництво для мене – не просто вигідний бізнес, – говорить аграрій. – Якби мене цікавив тільки прибуток, можна було б накидати гербіцидів і отримувати гроші простіше. Ще коли я вступав до технікуму, там навчали кільком спеціальностям, та я цілком свідомо не пішов вчитися на агрохіміка. Небажання використовувати «хімію» – це в мене, мабуть, десь на генному рівні. Я хотів працювати за технологіями, де її не застосовують.

Звісно, органічне господарювання позитивно впливає на довкілля, на чистоту повітря, землі й води у селі. Зараз у Говтві живе близько 300 чоловік. У сезон до 15 з них трудяться в «Околиці» й «Агрофірмі Україна – Говтва», взимку працівників трохи менше. Але з кваліфікованими й добросовісними кадрами бували й проблеми. Адже багато людей звідси, як і з безлічі інших сіл, намагаються виїхати до великих міст, а то й за кордон. Проте, нині Григорій Чикриж працівниками задоволений – підбралися однодумці, які також розуміють важливість і переваги органічних технологій:

– У мене працюють механізатори – хороші хлопці. Упевнений, що вони вже не підуть працювати туди, де застосовують агрохімікати.

І все ж, на жаль, розуміють користь екологічного землеробства не всі місцеві жителі. Частина своїх паїв вони, по закінченню термінів оренди, забрали і стали працювати на них самі. Звісно, проблема не в тому, що люди намагаються господарювати самі, – таке прагнення можна лише вітати. Проте, замість того, щоб продовжувати вирощувати екологічно безпечну продукцію, власники засіяли свою землю кукурудзою й соняшником, які одразу ж почали обробляти гербіцидами. Таких площ тут зараз близько 150 га, і це заважає й органічному господарюванню. Тож доводиться влаштовувати буферні зони між цими палями і орендованими, щоб та «хімія» не забруднила органічну продукцію.

– Продукція звичайна і органічна – це як бройлер і домашня курка, – розмірковує Григорій Іванович. – Вирощений на промислових комбикормах, на антибіотиках бройлер ніколи не буде таким смачним і корисним, як домашня курка, яку годують зерном, яка буває на сонці, може пастися на траві, склювати черв'ячка. Так от, ми, якщо висловлюватися образно, вирощуємо саме таку «курку», а не «бройлера».

Аграрій переконаний, що людина, яка хоче вести здоровий образ життя, має харчуватися продуктами, виробленими за технологіями, максимально наближеними до природи. Він розповів, що зараз навіть цукор виробляють уже не так, як раніше, тому що цукрові буряки, вирощені із застосуванням великої кількості пестицидів та мінеральних добрив, змінюють свої властивості й природної, без каталізаторів, кристалізації цукру не відбувається.

– Мені шкода дивитися на дітей, які живуть у містах, – зізнається Григорій Чикриж. – Яку їжу їм пропонують у магазинах? Все захімізоване, зі штучними добавками, пальмовою олією.

Тому вважає, що чим більше буде органічних виробників, тим більше можливостей у тих самих міських дітей харчуватися краще. Для себе ж він давно вже зробив цей вибір: працювати так, щоб завдяки цьому було добре і власній родині, і навколишньому середовищу, і тим, хто споживатиме результати його труда.

– Те, що треба вирощувати нормальну, чисту продукцію, – це вже у голові, у душі, у віїшло у свідомість, стало звичкою. Я вже не повернуся до використання хімікатів – моя свідомість мені цього не дозволить, – запевняє аграрій.

Медицина

Михайлики чекають на нову амбулаторію

Сільська медицина – сфера, до якої прикута увага і самих сільських мешканців, і держави.

Нинішнього року для розвитку цієї галузі з державного бюджету були виділені чималі кошти. На позитивні зміни чекають і в Михайликах.

Збільшення доступності сільського населення до медичного обслуговування – ініціатива Президента України Петра Порошенка. Ще в грудні минулого року постановою Кабінету Міністрів України було затверджено Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості. А нещодавно вийшов наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, яким затверджено перелік проектів, що фінансуються у 2018 році відповідно до цього Порядку. У переліку – 37 проектів, які мають бути реалізовані на Полтавщині. Серед них – і будівництво амбулаторії у Михайликах, на яке виділено 3 млн. 647 тис. грн. державної субвенції.

Як розповів голова Михайликівського старостинського округу Михайло Михайлик, ці кошти держава надає на умовах співфінансування з місцевими бюджетами. Тож на сесії Шишацької селищної ради було прийняте рішення про виділення з бюджету територіальної громади коштів у обсязі 30% від загальної вартості будівництва амбулаторії. Також був пройдений відбір пропозицій – спочатку на рівні обласного Департа-

менту охорони здоров'я, потім – у Мінрегіонбуді. Враховували багато чинників – скільки мешканців у селі, наскільки воно перспективне, чи є ділянка, на якій можна вести будівництво, тощо. За всіма показниками Михайлики виявилися серед кращих. Отже, можна розраховувати, що незабаром для потреб медицини тут з'явиться нова будівля.

Амбулаторія сімейної медицини – це вже не просто фельдшерсько-акушерський пункт, як це було колись. Тут має бути лікар, інші спеціалісти, відповідне обладнання. За проектом, який планується реалізувати у Михайликах, амбулаторія буде розрахована на одного сімейного лікаря з відповідним штатом інших медичних працівників. Будівлю зводять за сучасними технологіями, з урахуванням необхідності енергозбереження. Приємним бонусом має стати й автомобіль для сімейного лікаря, який обіцяють виділити кожній громаді, що здасть нову амбулаторію в експлуатацію.

Важливою умовою ухвалення проекту була наявність лікаря, який уже працює в цій місцевості. У Михайликах з цим все гаразд: раз на тиждень з Шишацького центру первинної медико-санітарної допомоги сюди приїжджає дільничний терапевт, лікар вищої категорії Наталія Корячко. Але старостат також має можливість забезпечити лікаря житлом, якщо, наприклад, з часом з'явиться молодий спеціаліст, який житиме у Михайликах. Ще десять років тому ПП «Агроєкологія» придбало й передало на баланс громади квартиру для такого спеціаліста.

Отже, реформа медичної галузі триває. І сподіваємося, що мешканці Михайликів одні з перших відчують позитивні зміни.

Тетяна Огнева

Події

Вшановано пам'ять класика рослинництва

Цими днями Громадська спілка «Полтавське товариство сільського господарства» відмітила перші три роки свого відновлення на 153-річному творчому шляху. Це співпало з іншою славною подією – відкриттям в столиці Національного гончарства селищної Опішня меморіальної дошки Почесному члену Полтавського товариства сільського господарства – класику рослинництва Анастасу Єгоровичу Зайкевичу. Це урочисте та святкове дійство відбулось тут 26 вересня у рамках національного наукового симпозиуму «Український керамолінгвістичний простір: проблеми наукового дискурсу».

Дошку встановлено на Стіні слави українського гончарства, де вона є 28-ю і неповторною за своїм рівнем виконання та дизайном. І це не дивно, адже кожна із них справжній витвір мистецтва – маленький шедевр. Не стала винятком і робота, присвячена А.Є. Зайкевичу. Це теж неперевершений доробок великого майстра своєї справи народного художника України, професора, ректора Львівської національної академії мистецтв Володимира Одрехівського.

«А чому відомого аграрія увічнюють керамологи та гончарі?» – може запитати допитливий читач. Справа в тому, що професор А.Є. Зайкевич прислухався і цим галузям образотворчого мистецтва. Починаючи від 1880 року, він об'їздив усі гончарні заводи Харківської, Херсонської, а згодом і Полтавської губерній. У 1882 році написав книгу-альбом «Мотиви малоросійського орнаменту гончарного виробництва». Це було художнє видання, здійснене коштом Полтавського губернського земства. Воно вперше в історії України відобразило найприкметніші ознаки традиційних глиняних виробів Полтавщини та на багато років стало основним джерелом інформації про мистецтво орнаменту гончарів. Земство витратило на альбом 1078 рублів – величезну на той час суму грошей, але зажило гучної слави серед багатьох фахівців керамологічної справи. Тому не дивно, що фахівці згаданого профілю вважають А.Є. Зайкевича своїм теоретиком. Було дуже зворушливо спостерігати, як до згаданого альбому, який лежав на вишитому рушнику, підходили гості урочистого дійства. Перегортаючи сторінки цього раритету, вони відмічали його досконалість, красу та неповторність.

Перед відкриттям меморіальної дошки ведучі в українських святкових строях зачитали вітання, яке надіслав з нагоди зазначеної події Президент Національної академії

аграрних наук, академік Ярослав Гадзало. У ньому він подякував за те, що українські керамологи зробили напролюд гарну справу – увічнили пам'ять про людину, яка стояла біля витоків академії та усієї сільськогосподарської дослідної справи.

Далі до мікрофону були запрошені гості, які представляли місця та установи пов'язані з життям А.Є.Зайкевича та його діяльністю: Лубенщину – малу батьківщину вченого (Засульській сільський голова Сергій Бондаренко), м. Харків, де працював А.Є. Зайкевич, створивши першу університетську кафедру з агрономії, (кандидат історичних наук, заступник директора Центру краєзнавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Ольга Вовк); установи, із якими співпрацював учений у різні періоди життя та для яких розробляв програми діяльності (Громадська спілка «Полтавське товариство сільського господарства» – професор Микола Опара, доцент Віктор Самородов; Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського – кандидат історичних наук, директор Олександр Супруненко; Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроєкології та природокористування – кандидат біологічних наук, заступник директора Людмила Глущенко). Усі згадані промовці відмічали заслуги нашого видатного земляка, його багатогранність та значну роль в українській історії. Цим була насичена промова,

віголошена від імені Президента Полтавського товариства сільського господарства, Героя України Семена Антонця. Всесвітньо знаний аграрій передав вишуканий букет білих троянд директору Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України доктору історичних наук Олесю Пошивайлу на знак поваги та пошани до колективу, який так достойно увіковічив А.Є. Зайкевича, адже у букеті було стільки троянд, скільки усього співробітників у Інституті.

Це глибоко зворушило усіх присутніх та надто Олеся Миколайовича. Він виступив із палкою промовою. Її лейтмотивом було те, що Україна завжди мала гідних світочів, що саме такі із них, як А.Є. Зайкевич, були європейцями за своїм професійним виміром, духовно відданими ідеалам розбудови України. «Шанобливе ставлення до них – наш святий обов'язок», – наголосив науковець.

О.М. Пошивайло, разом із Сергієм Бондаренком, Ольгою Вовк, Людмилою Глущенко, Миколою Опарою та Віктором Самородовим, під гучні оплески присутніх відкрили меморіальну дошку. З неї на них дивився інтелегентний та інтелектуальний образ Анастаса Зайкевича, а до нього несли квіти на шану за зроблене ним для суспільства.

Один із букетів був особливо промовистий: величезні білі хризантеми наче помрежані різнобарвним пахучим зеллом – різними видами та сортами м'яти, виведеними кількома поколіннями селекціонерів Дослідної станції лікарських рослин, що діє на Лубенщині. Усі вони ведуть свій родовід від першого сорту, який вивів славний лубенчанин А.Є. Зайкевич. Це символ того, що його справа продовжується, що вона потрібна людям.

Гості та господарі ще довго спілкувалися та раділися. Вони дійшли висновку, що треба відкрити меморіальні дошки А.Є. Зайкевичу в його рідних Лубнах, встановити обласну премію його імені (до речі, у 80-і роки ХХ століття була така премія на Лубенщині), видати монографію на честь нашого земляка...

Захід, що відбувся, наочно довів результативність громадської діяльності людей, які зацікавлені працювати для суспільства. Вони засвідчили, що саме такий підхід може привести нас до зрушень в культурному житті, вивести його на більш значний вимір!

Віктор Самородов, доцент
Микола Опара, професор –
члени Громадської спілки «Полтавське товариство сільського господарства»

ІМЕНІННИКИ
ЖОВТНЯ

2 жовтня

Олександр Володимирович
ЗОТЄЄВ, тракторист

3 жовтня

Володимир Михайлович
МАНАЧИНСЬКИЙ, оператор

5 жовтня

Ольга Михайлівна ЙОВЕНКО,
доярка
Наталія Володимирівна
КОСТЕНКО, доярка

6 жовтня

Надія Іванівна ОДОКІЄНКО,
інженер по ОП
Людмила Василівна
МАНАЧИНСЬКА, санітар

7 жовтня

Людмила Олексіївна
ГОРБАЧЕВСЬКА, юрист
Тетяна Володимирівна
МАТУШКОВА, диспетчер з
навігації

10 жовтня

Григорій Вікторович КОРОБКА,
охоронець

12 жовтня

Микола Іванович БОГОМОЛ,
тракторист

14 жовтня

Катерина Андріївна ЗАЯРА,
голова рев. Комісії

15 жовтня

Наталія Яківна КОТКО, санітар
Олександр Миколайович
ФЕСЕНКО, економіст

16 жовтня

Володимир Петрович МУНТЯН,
тваринник

17 жовтня

Людмила Миколаївна КАЛИН,
вагар

18 жовтня

Володимир Миколайович
ГАВРИЛЯК, тваринник

19 жовтня

Неллі Георгіївна ЖУРИЛКО,
різноробоча
Євген Семенович
МИХАЛЬЧЕНКО, слюсар
Микола Віталійович ЧЕРКАС,
обліковець

23 жовтня

Михайло Анатолійович КРАМАР,
тракторист

24 жовтня

Тетяна Михайлівна
МАНАЧИНСЬКА, бухгалтер
Неля Миколаївна КОЛОМІЄЦЬ,
обліковець
Василь Миколайович
МАСТИКАШ, оператор

25 жовтня

Катерина Юріївна ПОВОРОЗНЮК,
обліковець

26 жовтня

Інна Юріївна МАМІНА, вагар

27 жовтня

Віталій Юрійович ЮМАШЕВ,
тракторист

28 жовтня

Наталія Іванівна ЛИФАР, офіціант

30 жовтня

Тетяна Пилипівна ЗЛИВКО,
телятниця

Щиро вітаємо
іменинників
та бажаємо щастя,
здоров'я, добробуту,
успіхів в усіх
справах.

«АГРО-ЕКО» – науково-виробниче
видання ПП «Агроєкологія»

Зареєстровано управлінням
у справах преси та інформації
облдержадміністрації 25.08.2003 р.
Св. ПЛ 596

ЗАСНОВНИК:
Приватне підприємство
«Агроєкологія»
ВИДАВЕЦЬ:
Приватне підприємство
«Агроєкологія»

ШЕФ-РЕДАКТОР:
С.С. Антоненко
ВІДПОВІДАЛЬНА
ЗА ВИПУСК:
Г. А. Козельська

РЕДКОЛЕГІЯ:
А.С. Антоненко,
В.М. Самородов,
К.І. Ярченко,
Ю.Д. Лега.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
38013, Шишацький район,
с. Михайлики, вул. Леніна, 26
тел. (05352) 9-78-59, 9-76-36.
Газета виходить двічі на місяць.
Наклад: 1300 екз.

ВІДДРУКОВАНО
у ТОВ «Видавництво
«Миргород»
Зам. №
Розповсюджується
безкоштовно.